

Stanovisko Výboru regiónov „Európsky rok tvorivosti a inovácie (2009)“

(2008/C 257/09)

VÝBOR REGIÓNOV

- víta iniciatívu Komisie, ktorou sa vyhlasuje Európsky rok tvorivosti a inovácie (2009). Realizácia lisabonských cieľov, ktorá má z Európy urobiť najinovatívnejšiu spoločnosť založenú na znalostiach, sa zakladá na tvorivom potenciáli Európy;
- konštatuje, že v európskych mestách, regiónoch a na miestnej úrovni sú kultúra, tvorivosť a inovácia podstatným zdrojom rastu, investícií a nových pracovných miest;
- poukazuje na osobitnú úlohu vzdelávania v predškolskom veku a vzdelávania na prvom stupni základných škôl pri vývoji základných schopností, ktoré sa chápu ako vedomosti, schopnosti a postoje umožňujúce človeku v modernej európskej spoločnosti úspešne žiť a pracovať, ako aj osvojovať si ďalšie vedomosti;
- zdôrazňuje, že táto iniciatíva umožňuje vynikajúce napojenie na rok dialógu medzi kultúrami. Prepojenie tém viacerých európskych rokov prispieva k dosiahnutiu strednodobého a dlhodobého účinku aktivít;
- berie na vedomie, že na realizáciu roka tvorivosti a inovácie neboli v rozpočte vyhradené žiadne osobitné prostriedky. Ak sa tvorivosť chápe ako zdroj rozvoja európskych spoločností, nie je správne obmedzovať ju len na vzdelávanie a kultúru. Nové, tvorivé myšlienky vznikajú na základe myslenia prekračujúceho hranice jednotlivých disciplín.

Spravodajca: Gerd HARMS (DE/SES), splnomocnenec spolkovej krajiny Brandenbursko pre spolkové a európske záležitosti a štátny tajomník úradu vlády spolkovej krajiny Brandenbursko

Referenčný dokument

Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady o Európskom roku tvorivosti a inovácie (2009)

KOM(2008) 159 v konečnom znení – 2008/0064 (COD)

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

VÝBOR REGIÓNOV

1. víta iniciatívu Komisie, ktorou sa vyhlasuje Európsky rok tvorivosti a inovácie (2009). Tvorivosť, ktorá sa v návrhu Komisie právom chápe veľmi všeobecne ako schopnosť nachádzať nové riešenia v najrôznejších oblastiach ľudskej činnosti, je nevyhnutným predpokladom technickej, kultúrnej a spoločenskej inovácie. Realizácia lisabonských cieľov, ktorá má z Európy urobiť najinovatívnejšiu spoločnosť založenú na znalostiach, sa zakladá na tvorivom potenciáli Európy;

2. súhlasí s analýzou základných podmienok rozvoja tvorivosti a inovácie, ktorú predložila Komisia. Zdôrazňuje pritom osobitnú úlohu vzdelávania v predškolskom veku a vzdelávania na prvom stupni základných škôl pri vývoji základných schopností, ktoré sa chápu ako vedomosti, schopnosti a postoje umožňujúce človeku v moderných európskych spoločnostiach úspešne žiť a pracovať, ako aj osvojovať si ďalšie vedomosti;

3. podporuje názor Komisie, že vzdelávanie je pri podpore tvorivosti dôležité a nazdáva sa, že tvorivosť sa nesmie obmedzovať na vzdelávanie v predškolských zariadeniach a na prvom stupni základných škôl. Umelecké predmety by si mali zachovať svoj význam počas celého obdobia na základných školách. Tvorivosť sa nesmie obmedzovať na tzv. „tvorivé predmety“. Schopnosť nachádzať kreatívne riešenia problémov a schopnosť inovatívneho myslenia sa musí stať súčasťou všetkých formálnych vzdelávacích procesov. V tejto súvislosti výbor osobitne vyzdvihuje význam viacjazyčnosti;

4. zdôrazňuje potrebu zabezpečiť okrem podpory špičkovosti a najlepších výkonov aj dobré vzdelanie a odbornú prípravu pre ľudí v každom regióne ako základ individuálneho a spoločenského blahobytu a inovačnej schopnosti regiónov;

5. zdôrazňuje, že v európskych mestách, regiónoch a na miestnej úrovni sú kultúra, tvorivosť a inovácia podstatným zdrojom rastu, investícií a nových pracovných miest. Rozvoj tvorivého potenciálu a schopnosti regiónu inovovať je predpokladom jeho úspechu v európskej a globálnej hospodárskej súťaži. Regionálne a miestne samosprávy sú spravidla zodpovedné za organizáciu celoživotného vzdelávania, aktívnu poli-

titiku trhu práce, rozvoj regionálnych inovatívnych stratégií a podporu inovatívnych a tvorivých hospodárskych odvetví;

6. opäť zdôrazňuje veľký význam miest a regiónov pri rozvoji inovačného prostredia. Dôležitá je miestna inovačná politika, technologické centrá, podnikateľské inkubátory, vedecké parky a podielový kapitál;

7. poukazuje na to, že to neplatí len pre tvorivé hospodárstvo a moderný priemysel založený na znalostiach. Spoločenské, ekologické a hospodárske výzvy moderných spoločností si skôr vyžadujú tvorivé riešenia na všetkých úrovniach;

8. osobitne víta, že Komisia vo svojom legislatívnom návrhu explicitne oceňuje úlohu regionálnych a miestnych samospráv, pričom sa zdôrazňuje, že

— úlohy roka tvorivosti a inovácie možno splniť len kombináciou opatrení na úrovni Spoločenstva a vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni,

— zapojenie miestnych a regionálnych samospráv umožňuje týmto orgánom realizovať ich vlastnú činnosť v rámci európskeho roka úspešnejšie a účinnejšie,

— ich zapojenie je pri realizácii plánovaných opatrení na európskej a vnútroštátnej úrovni obohatením;

9. stotožňuje sa s týmto hodnotením a zasadzuje sa za širokú účasť miestnych a regionálnych samospráv na Európskom roku tvorivosti a inovácie;

Podrobné hodnotenie iniciatív

10. podporuje ciele, ktoré sa sformulujú pre rok tvorivosti a inovácie (článok 2). Rozsiahly záber týchto cieľov umožňuje chápať rozvoj a využívanie tvorivého potenciálu Európy v celej šírke a neobmedzovať ich na umelecké a múzické aspekty. Považuje za nevyhnutné, aby sa počas roka tvorivosti a inovácie podporovali a zdôrazňovali najmä aktivity presahujúce rámec jednej oblasti a zapájajúce inštitúcie celoživotného vzdelávania, inštitúcie a subjekty z oblasti kultúry, hospodárstva, vedy a občianskej spoločnosti. Rovnako nevyhnutné je podporovať tvorivé učenie založené na vyhľadávaní a rozvoji poznatkov, na rozdiel od učenia imitovaním a memorovaním;

11. zdôrazňuje, že táto iniciatíva umožňuje vynikajúce napojenie na rok dialógu medzi kultúrami. Prepojenie tém viacerých európskych rokov prispieva k dosiahnutiu strednodobého a dlhodobého účinku aktivít. Aktivity v rámci roka dialógu medzi kultúrami sa zameriavajú na otvorenejšiu, tolerantnejšiu a flexibilnejšiu európsku spoločnosť a úzko súvisia s tvorivosťou a inováciou. Práve vzájomná výmena a kontakty s inými kultúrnymi formami a orientáciami môže stimulovať tvorivosť a umožniť nový prístup k vlastným otázkam;

12. berie na vedomie, že Komisia vo svojom návrhu odkazuje najmä na požiadavky, ktoré formuloval Európsky parlament a Rada a ktoré sa týkajú kľúčových kompetencií celoživotného vzdelávania. Poukazuje na svoje stanovisko k tomuto rozhodnutiu⁽¹⁾, v ktorom zdôraznil osobitný význam matematicko-prírodovedných schopností. VR zároveň vyzdvihol význam podpory žien v týchto oblastiach prostredníctvom nástrojov celoživotného vzdelávania. Európske spoločnosti budú v budúcnosti ešte viac odkázané na to, aby získali mladých ľudí, najmä mladé ženy, pre vedecko-technické vzdelávanie a inžiniersko-vedecké štúdium a kariéru;

13. poznamenáva, že súhra medzi pracovným životom, spoločnosťou a vyšším vzdelaním je dôležitým predpokladom inovácií a rastu na miestnej a regionálnej úrovni. Potrebná je nediskriminujúca infraštruktúra slúžiacia všetkým, ktorá by podporovala aktívne občianstvo a spoločnú zodpovednosť za sociálnu súdržnosť a trvalo udržateľný rozvoj;

14. podporuje kvalitnejšie vzdelávanie a odbornú prípravu, ktoré by zoptimalizovali hodnotu najväčšieho bohatstva Európy: jej mládeže. V rámci tohto vzdelávania by malo mať osobitné postavenie štúdium technológií s cieľom stimulovať európsky výskum, vývoj a inovácie, ale mala by sa venovať pozornosť aj získavaniu humanistického vzdelania a príslušných hodnôt a predovšetkým je potrebné, aby sa v rámci sústavy vzdelávania venovala zaslúžená pozornosť výučbe európskej kultúry a európskych dejín;

15. opakovane poukázal na osobitný význam podpory výskumu, vzdelávania mladých vedcov, mobility vedcov a podpory vedeckej spolupráce na európskej úrovni. Rozvoj prostredia priaznivo nakloneného výskumu, podpora patentov a ich účinná ochrana pomáhajú inovatívnym procesom v spoločnosti a hospodárstve;

16. zdôrazňuje nutnosť vytvorenia noriem a ochranných práv na zabezpečenie duševného vlastníctva a vypracovanie európskej charty na posudzovanie duševného vlastníctva;

17. v tejto súvislosti zdôrazňuje podstatný význam štruktúrnych fondov, predovšetkým fondu pre regionálny rozvoj z hľadiska podpory uplatňovania vedeckých poznatkov pri inovácii výrobkov a postupov;

18. ľutuje, že táto iniciatíva bola predložená až teraz. Krátky čas na prípravu európskeho roka ohrozuje jeho úspech. Je preto veľmi dôležité, aby Komisia teraz vyvinula maximálne úsilie a zapojila do tohto procesu čo najviac partnerov;

19. vyzdvihuje osobitnú úlohu audiovizuálnych médií pri rozvoji tvorivého prostredia. Súvislosť medzi rozvíjaním talentov, vynikajúcimi vzdelávacími inštitúciami a mediálnymi subjektmi vedie v mnohých regiónoch Európy k vytváraniu úspešných hospodárskych centier. V rámci roka tvorivosti a inovácie by sa tieto trendy mali osobitne oceniť;

20. ľutuje, že návrh Komisie nezohľadňuje rôznorodé možnosti európskych programov mobility. Mobilita vo vzdelávaní a skúsenosť výmeny medzi regiónmi Európy môže vo veľkej miere prispieť k tomu, aby sa uvoľnil tvorivý a inovatívny potenciál mladých ľudí;

21. okrem toho ľutuje, že návrh neobsahuje postup pri vyhodnocovaní úspechu iniciatívy a že nie sú formulované predpoklady pre dosiahnutie cieľov;

22. zastáva názor, že rok tvorivosti a inovácie môže byť úspešný len vtedy, ak sa Komisia celkovo ujme tejto úlohy a ak sa vyčerpajú možnosti všetkých generálnych riaditeľstiev. Okrem toho je potrebná výrazná podpora členských štátov, miest, regiónov a miestnych orgánov. Výbor preto žiada, aby sa do organizovania tohto roka popri politike vzdelávania aktívne zapojili aj iné politické oblasti;

23. upozorňuje na to, že podpora tvorivosti a inovácie je súčasťou mnohých regionálnych a miestnych koncepcií rozvoja. Pri realizácii európskeho roka tvorivosti a inovácie je nutné zabrániť dojmu, že tieto zdroje sa musia objaviť výlučne prostredníctvom iniciatív Komisie. Práve v tomto roku by sa mali zdôrazniť úspešné postupy v mestách, regiónoch a členských štátoch a malo by sa podporovať šírenie príkladov osvedčených postupov. Pri všetkých iniciatívach Komisie by sa mala dodržiavať zásada subsidiarity;

24. poukazuje na pestré skúsenosti miestnych a regionálnych orgánov a občianskych organizácií, ktoré sa prejavujú napríklad pri podujatiach v rámci komunálnej a regionálnej politiky

(¹) CdR 31/2006 fin.

a počas Dní otvorených dverí, ktoré usporadúva VR. Tieto skúsenosti rozmanitým spôsobom poukazujú na vývoj a podporu tvorivosti a inovácií, ktorými sú naše európske regióny a mestá charakteristické;

25. berie na vedomie, že na realizáciu roka neboli v rozpočte vyhradené žiadne osobitné prostriedky. Návrh Komisie sa v prípade otázky financovania aktivít vzťahuje výslovne len na programy „Celoživotné vzdelávanie 2007 – 2013“ a „Kultúra 2007 – 2013“. Vyslovené otázky tvorivosti a inovácie však výrazne presahujú tieto programy. Témou diskusie by mala byť najmä oblasť vied, spolupráce hospodárstva a vedy, oblasť európskej mobility, otázka rozvoja vidieckych oblastí, sociálna politika, ale aj iné. Ak sa tvorivosť chápe ako zdroj rozvoja európskych spoločností, nie je správne obmedzovať ju len na

vzdelávanie a kultúru. Nové, tvorivé myšlienky vznikajú na základe myslenia prekračujúceho hranice jednotlivých disciplín;

26. v bode 4.4 svojho návrhu píše Komisia o „opätovnom zameraní činností v oblasti komunikácie na témy [európskeho] roka“. Toto opätovné zameranie sa v opatreniach bližšie neopisuje. VR považuje za nevyhnutné koordinovať tieto opatrenia medzi úrovňou Spoločenstva, národnou, regionálnou a miestnou úrovňou;

27. ponúka Komisii svoju podporu a spoluprácu pri realizácii Európskeho roka tvorivosti a inovácie. Mestá, regióny a miestne orgány sú prirodzenými partnermi tohto zámeru a miestom vzniku množstva tvorivých riešení. VR od Komisie očakáva, že bude v plnom rozsahu zapojený do aktivít a že bude včas a úplne informovaný o všetkých akciách.

II. ODPORÚČANÉ ZMENY A DOPLNENIA

Pozmeňovací návrh 1

Článok 2 ods. 1

Text navrhnutý Komisiou	Pozmeňovací návrh VR
Celkovým cieľom Európskeho roka tvorivosti a inovácie je propagovať prostredníctvom celoživotného vzdelávania úsilie členských štátov pri podnecovaní tvorivosti ako hnacej sily inovácie a ako kľúčového faktora rozvoja osobných, profesionálnych, podnikateľských a spoločenských zručností a blaha všetkých jednotlivcov v spoločnosti.	Celkovým cieľom Európskeho roka tvorivosti a inovácie je propagovať prostredníctvom celoživotného vzdelávania úsilie členských štátov, ako aj miestnych a regionálnych orgánov pri podnecovaní tvorivosti ako hnacej sily inovácie a ako kľúčového faktora rozvoja osobných, profesionálnych, podnikateľských a spoločenských zručností a blaha všetkých jednotlivcov v spoločnosti.

Zdôvodnenie

Členské štáty sú síce partnerom Komisie, no v tejto oblasti sa diskutuje o podstatných otázkach, ktoré spadajú bezprostredne do právomoci miestnych a regionálnych samospráv.

Pozmeňovací návrh 2

Článok 3 ods. 2

Text navrhnutý Komisiou	Pozmeňovací návrh VR
Okrem činností, ktoré spolufinancuje Spoločenstvo podľa článku 6, Komisia alebo členské štáty môžu určiť iné činnosti, ktoré podľa nich prispievajú k cieľom roka, a povoliť používanie označenia tohto roka pri propagovaní týchto činností, pokiaľ prispievajú k dosiahnutiu cieľov stanovených v článku 2.	Okrem činností, ktoré spolufinancuje Spoločenstvo podľa článku 6, Komisia, alebo členské štáty alebo miestne a regionálne orgány môžu určiť iné činnosti, ktoré podľa nich prispievajú k cieľom roka, a povoliť používanie označenia tohto roka pri propagovaní týchto činností, pokiaľ prispievajú k dosiahnutiu cieľov stanovených v článku 2. <u>Treba motivovať ďalších neštátnych aktérov, aby sa v rámci cieľov zapojili do aktivít európskeho roka.</u>

Zdôvodnenie

Používanie názvu „európsky rok“ sa nesmie obmedzovať len na členské štáty. Je nevyhnutné, aby mnohí aktéri, ktorí sa budú v tomto rámci angažovať, naplnili európsky rok životom.

Pozmeňovací návrh 3

Článok 5

Text navrhnutý Komisiou	Pozmeňovací návrh VR
Komisia zvoláva zasadnutia národných koordinátorov s cieľom koordinovať vykonávanie Európskeho roka tvorivosti a inovácie na európskej úrovni a vymieňať si informácie o jeho vykonávaní na vnútroštátnej úrovni.	Komisia zvoláva zasadnutia národných koordinátorov s cieľom koordinovať vykonávanie Európskeho roka tvorivosti a inovácie na európskej úrovni a vymieňať si informácie o jeho vykonávaní na vnútroštátnej úrovni. <u>Na tieto schôdže sa pozvú zástupcovia Výboru regiónov a Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru.</u>

Zdôvodnenie

Iba účasť VR a EHSV môže zabezpečiť systematické a kompetentné zohľadňovanie záujmov a príspevkov miestnych a regionálnych orgánov.

V Bruseli 19. júna 2008

Predseda
Výboru regiónov
Luc VAN DEN BRANDE